Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, Judecător: Natalia Patrașcu

Dosarul nr. 4r-5262/24
(4-24015004-02-4r-11122024)

D E C I Z I E
În numele Legii

8 octombrie 2025 **municipiul Chișinău**

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru
Având în componența sa:
Președintele completului, judecător: Silvia Cecan
Judecători: Constantin Roșca și Roman Pascari

A examinat în ordine de recurs, *fără participarea părților,* recursul declarat de avocatul Dumitru Marco, în interesele contravenientului Bolea Vasile, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 25 septembrie 2024, pronunțată la contestaţia depusă de avocatul Marco Dumitru și contravenientul Bolea Vasile*****, împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. CEC 01 000073 și a deciziei de sancționare din 04 ianuarie 2024, emise de către agentul constatator din cadrul Comisiei Electorale Centrale,

C O N S T A T Ă:

Poziția și aprecierea instanței de fond:

1. La 04 ianuarie 2024, ora 11:15, agentul constatator din cadrul Comisiei Electorale Centrale, Pavel Postica, a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. CEC 01 000073, în privința lui Bolea Vasile în baza art. 483 alin. (1) Cod contravențional, stabilindu-i sancțiunea sub formă de amendă în mărime de 90 unități convenționale, ceea ce constituie suma de 4500 lei.
2. Agentul constatator a reținut în sarcina lui Bolea Vasile, comiterea faptei contravenționale în următoarele circumstanțe: Bolea Vasile, la 24 martie 2023, aflîndu-se în Republica Moldova, contrar prevederilor art. 57 alin. (4) subpct. 1) lit. e) Cod electoral nr. 325/2022, care stipulează că persoanele fizice pot face donații în numerar în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv, a efectuat o donație în numerar în mărime de 15000,00 lei în favoarea candidatului independent Petrov Victor la funcția de Guvernator (Başcan) al UTA Găgăuzia. În acest fel, a depăşit plafonul donațiilor în numerar cu 3300, 00 lei.

3. La data de 31 ianuarie 2024, avocatul Marco Dumitru și contravenientul Bolea Vasile, au depus o contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. CEC 01 000073 și a deciziei de sancționare din 04 ianuarie 2024, emise de către agentul constatator din cadrul Comisiei Electorale Centrale, solicitând admiterea contestației, declararea nulă a procesului-verbal cu privire la contravenție, anularea deciziei de sancționare contravențională, cu încetarea procesului contravențional din lipsa faptei contravenționale.
4. În motivarea contestației au indicat că, procesul-verbal cu privire la contravenție a fost întocmit în lipsa lui Bolea Vasile, iar despre existența acestuia a aflat la data de 15 ianuarie 2024.
5. La fel au indicat că, agentul constatator nu a acumulat careva probe care să demonstreze vinovăția contravenientului. Mai mult ca atît, la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, agentul constatator nu a ținut cont de legislația adoptată în UTA Găgăuzia.
6. Suplimentar indică că, fapta nu a fost săvîrșită de contravenient iar în procesulverbal cu privire la contravenție nu se regăsește semnătura martorului asistent.
7. Prin *hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 25 septembrie 2024* s-a respins contestaţia depusă de avocatul Marco Dumitru și contravenientul Bolea Vasile*****, a.n. *****, IDNP *****, împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. CEC 01 000073 și a deciziei de sancționare din 04 ianuarie 2024, emise de către agentul constatator din cadrul Comisiei Electorale Centrale.

Poziția părților în instanța de recurs:

8. *Împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 25 septembrie 2024 a declarat recurs avocatul Dumitru Marco, în interesele contravenientului Bolea Vasile prin care a solicitat r*epunerea în termenul de declarare a recursului. Admiterea recursului. Casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 25 septembrie 2024, cu dispunerea rejudecării cauzei în primă instanță în alt complet dejudecată.
9. În motivarea recursului avocatul recurentului a menționat că cu hotărârea nominalizată nu este de acord, or, incriminarea contravenției prevăzute de art. 48^2 alin. (1) Cod Contravențional se bazează exclusiv pe procesul-verbal de constatare a contravenției, fără a fi susținută în genere prin probe concludente, pertinente și admisibile.
10. Astfel agentul constatator a săvârșit un abuz de drept prin emiterea procesului-verbal cu privire la contravenție în lipsa unor mijloace de probă.
11. Agentul constatator în cadrul instrumentării cauzei contravenționale urma să facă o distincție între salariul mediul în Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia și salariul mediu pe economie stabilit în Republica Moldova pentru anul respectiv.
12. Petiționarul consideră că odată cu înființarea regiunii autonomă Găgăuz Yeri și aprobarea Legii privind statutul juridic special al Găgăuziei, nr. 344-XIII din 23 decembrie 1994 (în continuare: „Legea privind statutul special” sau „LSS”), care a

stabilit o structură administrativă, inclusiv un legislativ, o ramură executivă condusă de un guvernator (bașcanul) și competențe autonome specifice pentru regiune, organele de constatare ale Republicii Moldova urmează să țină cont de legislația adoptată în Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia.

13. În virtutea jurisprudenței CEDO, care a consacrat faptul că domeniul contravenționalului este asimilat celui penal, iar sarcina probațiunii îi revine celui care acuză, fapt pentru care consideră că sancționarea contravenientului, în condițiile absenței oricărei probe constituie un abuz de drept. Ca atare, jurisprudența constantă a instanțelor de judecată în materie contravențională a consacrat în practică următoarele: - probațiunea este în sarcina părții care a aplicat sancțiunea contravențională, contravenientul bucurându-se de prezumția de nevinovăție, care nu poate fi răsturnată în lipsa unor probe certe de vinovăție; mențiunile agentului constatator inserate în procesul-verbal cu privire la contravenție, ordonanța de ridicare și procesul-verbal de ridicare a obiectelor și documentelor nu constituie singure o probă, ci dimpotrivă, acestuia îi revine sarcina de a dovedi temeinicia și legalitatea actelor procedurale întocmite.
14. Astfel, legea impune sarcina probațiunii în obligația agentului constator, care urmează să prezinte careva probe veridice și confirmative în săvârșirea de către persoana trasă la răspunderea contravenției imputate, întru respectarea art. 7 Cod Contravențional al RM, „Persoană poate fi sancționată numai pentru contravenția în a cărei privință este dovedită vinovăția sa “.
15. În conformitate cu prevederile art. 462 din Codul contravențional al RM, instanța de fond urma să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată. Însă, din motive neclare, instanța de fond face trimitere la art. 462 din Codul contravențional al RM, a pronunțat o hotărâre care se bazează pe interpretarea eronată a normelor de drept material, care urmează să fie apreciată de către instanța de recurs conform competenței.
16. În conform art. 471 alin. (1) alin.(1) Cod Contravențional, recursul se judecă de un complet din 3 judecători, fără prezența părților.
17. Fiind notificate de către instanța de recurs părțile la proces, în conformitate cu art. 471 alin. (2) Cod Contravențional, agentul constatator, și contravenientul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe, completări la cererea de recurs, sau alte cereri/demersuri, însă acestea trebuie să parvină la instanța de recurs, cu cel puțin 1 (una) zile înainte de data ședinței de judecată. Deci, cauza contravențională se va examina în lipsa părților în procedură scrisă.
18. La 15 ianuarie 2025 Comisia Electoral Centrală a depus referință, iar la 20 iunie 2025 a depus supliment la referință, prin care a solicitat respingerea integrală a acțiunii declarată de Bolea Vasile ca fiind neîntemeiată.

Aprecierea instanței de recurs:

19. Examinând hotărârea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cât și a referinței prezentate, cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru consideră necesar de a respinge recursul declarat de avocatul Dumitru Marco, în interesele contravenientului Bolea Vasile, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 25 septembrie 2024, ca fiind nefondat, reieșind din următoarele considerente.
20. În conformitate cu prevederile art. 473 alin. (1) pct. 1) lit. c) Cod contravențional, după examinarea recursului, instanța de recurs respinge recursul și menține hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.
21. Instanța de recurs relevă că, domeniul contravențional a fost asimilat „acuzațiilor în materie penală", în înțelesul european autonom al art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.
22. Analizând situația de fapt a cauzelor *Ziliberberg contra Moldovei, hotărâre din 01.02.2005, §35 și Anghel contra României, hotărâre din 04.10.2007, §52*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că în aceste spețe predomină elementele care sugerează că a fost vorba de acuzații penale. Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice materiei penale, printre care și prezumția de nevinovăție, prevăzută de art.6 §2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.
23. Este de menționat că, la judecarea cauzei instanța de fond a ținut cont de cerințele art. 458 Cod contravențional, care prevede că, la examinarea cauzei contravenționale instanța de judecată este obligată să determine caracterul veridic al contravenției imputate, existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei, vinovăția persoanei precum și alte circumstanțe ce au importanță la examinarea cauzei, adică să examineze cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil și la apărare.
24. Colegiul subliniază că, judecarea cauzei în instanță s-a desfășurat cu respectarea prevederilor normelor contravenționale ce reglementează procedura respectivă. Hotărârea judecătorească cuprinde, circumstanțele constatate, probele pe care se întemeiază concluzia, norma contravențională în baza căreia este adoptată soluția, astfel fiind dată în conformitate cu prevederile art. 462 Cod contravențional.
25. În fapt, reieșind din materialele cauzei Colegiul penal reține că, Bolea Vasile, la 24 martie 2023, contrar prevederilor art. 57 alin. (4) subpct. 1) lit. e) Cod electoral, a efectuat o donație în numerar în mărime de 15000,00 lei în favoarea candidatului independent Petrov Victor la funcția de Guvernator (Başcan) al UTA Găgăuzia, astfel, depășind plafonul donațiilor în numerar cu 3300, 00 lei.
26. Astfel, la 04 ianuarie 2024, ora 11:15, agentul constatator din cadrul Comisiei Electorale Centrale, Pavel Postica, a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. CEC 01 000073, în privința lui Bolea Vasile în baza art. 48^3 alin. (1) Cod contravențional, stabilindu-i sancțiunea sub formă de amendă în mărime de 90 unități convenționale, ceea ce constituie suma de 4500 lei.
27. Drept temei a acţiunilor agentului constatator au servit prevederile art. 26 alin. (l) lit. i) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu care Comisia Electorală

Centrală monitorizează aplicarea legislaţiei cu privire la finanţarea partidelor politice, a campaniilor electorale şi a grupurilor de iniţiativă.

28. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, Colegiul Penal conchide, că recurentul nu a prezentat instanței de recurs careva argumente și probe prin care s-ar dovedi netemeinicia și ilegalitatea soluției adoptate de prima instanță, din care considerente va respinge ca nefondat recursul declarat în prezenta cauză, cu menținerea hotărârii primei instanțe.
29. Este de menționat că, la judecarea cauzei instanța de fond a ținut cont de cerințele art. 458 Cod contravențional, care prevede că, la examinarea cauzei contravenționale instanța de judecată este obligată să determine caracterul veridic al contravenției imputate, existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei, vinovăția persoanei precum și alte circumstanțe ce au importanță la examinarea cauzei, adică să examineze cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil și la apărare.
30. Cu referire la legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, analizând cuprinsul acestuia și raportând la cerințele prevăzute de lege sub sancțiunea nulității absolute, instanța de recurs constată că dispozițiile legale au fost respectate.
31. Colegiul reține că, Legea contravențională prevede redactarea procesului verbal cu privire la contravenție într-o anumită forma „*ad validitatem*”, cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit. În acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute la art. 443 al Codului contravențional sunt impuse agentului constatator la întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție.
32. Sub aspectul legalității procesului verbal, instanța de recurs denotă că, motivele de nulitate absolută a actului atacat pot fi invocate atât de părți, cât și din oficiu de către instanță pentru asigurarea respectării principiului legalității și dreptății, consacrate expres în art. 5 și 7 Cod contravențional.
33. Astfel procesul-verbal cuprinde toate mențiunile prevăzute la art. 443 Cod contravențional, descrierea faptei fiind amplă, detaliată, cu arătarea tuturor împrejurărilor în care contravenția a fost săvârșită, inclusiv datele de identitate ale agentului constatator și denumirea autorității pe care o reprezintă, date de identitate ale persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, fapta contravențională, circumstanțele cauzei care au importanță pentru stabilirea faptelor şi consecinţelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenție, încadrarea juridică a faptei, norma materială contravențională. Procesul-verbal este semnat pe fiecare pagină de agentul constatator.
34. Mai mult ca atât, instanța de recurs consideră că, dispozițiile legale pertinente au fost corect menționate de către agentul constatator, sancțiunea fiind aplicată cu respectarea prevederilor legale referitoare la cuantumul maxim al amenzii.
35. Potrivit art. 445 Cod contravențional, neconsemnarea în procesul-verbal cu privire la contravenție a mențiunilor privind numele, prenumele şi funcția agentului

constatator, numele, prenumele, data (ziua, luna, anul) întocmirii procesului-verbal, seria şi numărul actului de identitate şi numărul de identificare personal (IDNP) sau datele de identificare din buletinul de identitate provizoriu ale făptuitorului care renunță la numărul de identificare personal şi la evidența automatizată în Registrul de stat al populației, iar în cazul persoanei juridice – lipsa denumirii şi a sediului acesteia, a circumstanțelor comiterii şi încadrării juridice a faptei contravenționale săvârșite şi a datei comiterii acesteia, a semnăturii agentului constatator sau a martorului asistent, în cazul refuzului contravenientului de a semna, atrage nulitatea absolută a procesului-verbal. Celelalte încălcări ale art. 443 sau ale altor norme imperative din prezentul cod pot să ducă la nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție doar în cazul în care acestea afectează în mod esențial fondul cauzei.

36. Sub aspectul temeiniciei procesului verbal, instanța de recurs reține că situația de fapt reținută în procesul verbal corespunde realității.

37. Conform art. 7 Cod contravențional, persoana poate fi sancționată numai pentru contravenția în a cărei privință este dovedită vinovăția sa, cu respectarea normelor prezentului cod.

38. În conformitate cu alin. (1) art. 442 al Codului contravențional procesul – verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul. Procesul verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

39. În conformitate cu prevederile art. 440 alin. (1) Cod contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare şi de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

40. Colegiul penal reconfirmă poziția instanței de fond, precum că, concluziile agentului constatator aferent vinovăției lui în comiterea încălcării prevederilor art. 357 alin. (1) Cod contravențional, sunt fondate, iar acuzarea formulată de agentul constatator se întemeiază pe careva probe certe și concludente, la materialele procesului contravențional au fost anexate probe materiale care confirmă fapta incriminată de agentul constatator contravenientului, ceea ce echivalează cu îndeplinirea obligației pozitive a agentului constatator de demonstrare a vinovăției acestuia. Or, probele sunt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de codul contravențional, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței contravenției, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției şi la cunoașterea altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

41. Astfel, cumulul de probe administrat la materialele cauzei confirmă fără echivoc, că Bolea Vasile contrar alegațiilor sale, inclusiv din cererea de recurs, se face

vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 48/3 alin. (1) Cod contravențional.

42. Potrivit art. 48/3 alin. (1) Cod contravențional prevede răspundere pentru, finanţarea ilegală a partidelor politice, a grupurilor de iniţiativă, a concurenţilor electorali sau a participanţilor la referendum de către persoane fizice, manifestată prin depăşirea plafoanelor stabilite de lege sau în numele unor persoane terţe (anonime) ori prin încălcarea regulilor stabilite de cadrul normativ existent *şi se sancţionează cu amendă de la 30 la 90 de unităţi convenţionale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 la 300 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere.*

43. În legislația Republicii Moldova, ca şi în cea a altor state europene, contravențiile au fost scoase de sub incidența legii penale și supuse unui regim administrativ. Din perspectiva capitolului IV din Cartea I al Codului contravențional, instanța de judecată evidențiază că sancțiunile administrative nu privesc un grup de persoane, ci se adresează tuturor cetățenilor în vederea realizării scopului preventiv și represiv al sancțiunii, iar potrivit art. 38 alin. (3) din legea citată, arestul contravențional poate fi aplicat şi în cazul neexecutării intenționate a unei alte sancțiuni contravenționale, ceea ce conferă faptei natura penală. Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice în materie penală în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, printre care și prezumția de nevinovăție, prevăzută de alin. (2) al art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului *(Zilibergerg împotriva Moldovei (§ 35, din 01 februarie 2005)*, Angel împotriva României *(§ 52, din 04 octombrie 2007)* sau Ozturk împotriva Germaniei *(din 21 februarie 1994)*. Această împrejurare fundamentează la nivel de principiu că, sarcina probei în procedura contravenționala desfășurată în fața instanței de judecată revine în primul rând organului constatator şi, în condițiile în care acesta face dovada vinovăției, petentul urmează să-şi probeze nevinovăția.

44. Instanța de recurs reiterează faptul că, prezumția de legalitate a procesului-verbal cu privire la contravenție, a fost supusă atenției Curții Europene a Drepturilor Omului *(cauza Anghel contra României din 04 octombrie 2007),* cauză în care Curtea, prin hotărârea din data de 4 octombrie 2007, își exprimă în mod foarte clar punctul de vedere cu privire la acest aspect. Curtea este de părere că, dacă scoaterea contravenției în afara legii penale nu ridică probleme în sine, nerespectarea garanțiilor fundamentale, printre care și prezumția de nevinovăție, care protejează cetățenii împotriva unor posibile abuzuri din partea autorităților, reprezintă un aspect ce trebuie examinat în temeiul articolului 6 din convenție. Reiterând importanța, în cadrul unei proceduri ce poate fi calificată drept „penală”, a unei astfel de garanții, destinată să restabilească echilibrul dintre presupușii autori ai faptelor ilegale și autoritățile chemate să îi urmărească şi pedepsească, Curtea consideră că asemenea cazuri urmează a fi judecate echitabil, după cum prevede art. 6 din CEDO.

45. Subsecvent, cu privire la temeinicia procesului verbal de constatare a contravenției, Colegiul penal reține, că la întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție agentul constatator a acumulat suficiente probe pertinente și concludente ce demonstrează vina contravenientului. Astfel, sub aspectul temeiniciei procesului verbal, instanța de recurs reține că situația de fapt reținută în procesul verbal corespunde realității.
46. Colegiul penal denotă că, procesul-verbal contestat a fost întocmit și perfectat în lipsa făptuitorului, în prezența martorului asistent Ursachi Tatiana, la citarea legală contravenientul nu s-a prezentat.
47. Prin prisma celor ce preced, Colegiul va da o apreciere critică argumentelor recurentului, așa cum nu a fost demonstrat prin nici o probă pertinentă și concludentă că, agentul constatator a comis o eroare în ceea ce privește stabilirea faptei contravenției, cât și a tuturor circumstanțelor cauzei.
48. Raportând circumstanțele de fapt stabilite în cadrul cercetării judecătorești la normele de drept aplicabile cazului, inclusiv şi cele invocate de către petiționar, instanța de recurs găsește fondate concluziile agentului constatator aferent vinovăției lui Golea Vasile, care la data de 24 martie 2023, aflîndu-se în Republica Moldova, contrar prevederilor art. 57 alin. (4) subpct. 1) lit. e) Cod electoral nr. 325/2022, care stipulează că persoanele fizice pot face donații în numerar în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv, a efectuat o donație în numerar în mărime de 15000,00 lei în favoarea candidatului independent Petrov Victor la funcția de Guvernator (Başcan) al UTA Găgăuzia. În acest fel, a depăşit plafonul donațiilor în numerar cu 3300, 00 lei.
49. Colegiul reține că fapta reținută în sarcina contravenientului este confirmată şi prin materialul probator administrat în cauza contravențională, și anume:

- Copia raportului privind înregistrarea contravenției din 13 mai 2023 (f.d. 17 material contravențional);
- Procesul-verbal de autosesizare și de începere a procesului contravențional din 13 mai 2023 (f.d. 18-21 material contravențional);
- Hotărârea privind prelungirea termenului examinării procesului contravențional din 26 mai 2023 (f.d. 22 material contravențional);
- Hotărîrea privind efectuarea ridicării din 05 iunie 2023, potrivit căruia, de la CEC UTA Găgăuzia, a fost ridicat raportul final privind gestiunea financiară a concurentului electoral Petrov Victor și a materialelor care au stat la baza adoptării hotărârii de confirmare a lui Gaidarji Ala în calitate de trezorier al concurentului electoral Petrov Victor (f.d. 23 material contravențional);
- Procesul-verbal de ridicare din 23 iunie 2023, potrivit căruia, de la CEC UTA Găgăuzia, au fost ridicate următoarele: Copia Hotărîrii nr. 105/5 (486) din 24.03.2023 a CEC UTA Găgăuzia de înregistrare a Alla Gaidarji în calitate de trezorier a candidatului Petrov Victor pe 1 filă; Copia demersului lui Petrov Victor din 24 martie 2023 pe 1 filă; Copia rapoartelor financiare a candidatului Petrov Victor depuse la CEC UTA Găgăuzia la 28 aprilie 2023 și anexelor la aceasta pe 13 file, în total pe 15 file (f.d. 24-39 material contravențional);

- Hotărârea privind prelungirea termenului examinării procesului contravențional din 27 noiembrie 2023 (f.d. 44 material contravențional);
- Originalul procesului-verbal cu privire la contravenţie seria/nr. CEC 01 000073 din 04 ianuarie 2024, întocmit în privinţa Bolea Vasile, potrivit căruia a fost constată și calificată fapta contravențională prevăzută de art. 48^3 alin. (1) Cod contravențional (f.d. 60-61);
- Citațiile și avizele de recepție, potrivit cărora Bolea Vasile a fost citat pentru data de 04 august 2023, ora 11:30 și 28 septembrie 2023, ora 12:00, citațiile fiind recepționate de destinatar (f.d. 62-65).

50. Circumstanțele speței relevă că, probele anexate de către agentul constatator sunt pertinente în sensul probării situaţiei din data de 4 ianuarie 2024, or, constatările acestora se referă la o situaţie juridică a evenimentelor din la 24 martie 2023, când Bolea Vasile aflîndu-se în Republica Moldova, contrar prevederilor art. 57 alin. (4) subpct. 1) lit. e) Cod electoral nr. 325/2022, care stipulează că persoanele fizice pot face donații în numerar în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv, a efectuat o donație în numerar în mărime de 15000,00 lei în favoarea candidatului independent Petrov Victor la funcția de Guvernator (Başcan) al UTA Găgăuzia. În acest fel a depăşit plafonul donațiilor în numerar cu 3300, 00 lei.

51. Prin urmare nu pot fi reținurte argumentele recurentului precum că reglementările prevederilor art. 57 alin. (4) subpct. l) lit. e) Cod Electoral nr. 325/2022, nu sunt aplicabile pe teritoriul UTA Găgăuzia, or potrivit Hotărârii Adunării Populare din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (în continuare UTA Găgăuzia) nr.95-VII/VII din 16 august 2022 data alegerilor Guvernatorului (Başcanului) UTA Găgăuzia a fost stabilită pentru 30 aprilie 2023. Codul electoral nr.325/2022 prevede norme generale, inclusiv cele care reglementează mărimea donaţiilor în numerar, care sunt aplicabile pe întreg teritoriul al ţării şi pentru toate tipurile de alegeri sau referendumuri. Corespunzător, Comisia Electorală Centrală şi agentul constatator ca reprezentant a acesteia nu poate neglija normele generale care reglementează finanţarea campaniilor electorale care urmează a fi aplicate pe întreg teritoriul Republicii Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia. Una din aceste norme generale se referă la plafonul maxim al donaţiilor ce pot fi colectate în numerar de la persoanele fizice.

52. Astfel, potrivit art.57 alin.(4) lit.e) din Codul Electoral, contribuţiile sub formă de donaţii pot fi făcute de persoane fizice în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv. Potrivit Hotărârii Guvernului nr.936 din 28.12.2022 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2023, *a fost aprobat cuantumul salariului mediu lunar* pe economie, prognozat pentru anul 2023, în mărime de 11 700 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislaţie.

53. Analizând probele administrate la dosar, prin prisma normelor legale, Colegiul penal confirmă concluzia instanței de fond că, vinovăția lui Bolea Vasile de săvârșirea faptelor comise, integral este confirmată prin probe pertinente,

concludente și utile cazului contravențional, astfel încât coroborează cu cumulul de probe administrat la materialele cauzei și confirmă fără echivoc, că Bolea Vasile contrar alegațiilor sale, inclusiv din cererea de recurs, a depăşit plafonul donaţiilor în numerar cu 3300,00 lei, încălcând astfel prevederile art. 48/3 alin. (1) Cod contravențional.

54. Prin urmare, instanța constată că la examinarea cauzei contravenționale, agentul constatator, a prezentat probe suficiente întru confirmarea vinovăției lui Bolea Vasile, în comiterea faptei contravenționale prevăzute de art. 48/3 alin. (1) Cod contravențional. Instanța apreciază ca fiind declarative afirmațiile avocatului petentului Bolea Vasile drept temei pentru anularea procesului-verbal precum că, nu este probată vinovăția acestuia, or, aceste afirmații reprezintă doar o încercare de eschivare de la răspundere contravențională și care vin în contradicție evidentă cu materialele cauzei.

55. Instanța de recurs menționează că, procesul-verbal de constatare și sancționare a contravenției este un act administrativ cu caracter individual și persoana în privința căruia a fost întocmit procesul se bucură de prezumția de veridicitate, aplicabilă actelor administrative, în cazul în care a fost întocmit legal.

56. În contextul circumstanțelor arătate, Colegiul reține că prezumția de legalitate și temeinicie de care se bucură procesul verbal de constatare a contravenției, ca și act autentic nu a fost răsturnată de către făptuitor, deși i s-a creat cadrul necesar și suficient în acest sens. Astfel, coroborând probele cercetate cu prevederile legale citate, Colegiul penal concluzionează că Bolea Vasile este culpabil de comiterea contravenției prevăzute de art. 48/3 alin. (1) Cod contravențional.

57. Astfel, instanța studiind și analizând procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr CEC 01 000073 și decizia de sancționare din 04 ianuarie 2024, întocmite de către agentul constatator, în baza art. 48/3 alin. (1) Cod contravențional, a stabilit că procesul-verbal a fost întocmit cu respectarea tuturor dispozițiilor legale, astfel s-a dovedit cu certitudine că argumentele invocate de avocatul recurentului Bolea Vasile sunt neîntemeiate și au ca scop încercarea de a se eschiva de la răspunderea și pedeapsa contravențională.

58. Raportând împrejurările de fapt avute loc la circumstanțele de drept stabilite de către agentul constatator, instanța de recurs consideră că Bolea Vasile, la 24 martie 2023, contrar prevederilor art. 57 alin. (4) subpct. 1) lit. e) Cod electoral, a efectuat o donație în numerar în mărime de 15000,00 lei în favoarea candidatului independent Petrov Victor la funcția de Guvernator (Başcan) al UTA Găgăuzia, astfel, depășind plafonul donațiilor în numerar cu 3300, 00 lei, pentru care faptă a şi fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzută de art. 48/3 alin. (1) din Codul Contravențional al RM, care prevede sancțiunea pentru, finanţarea ilegală a partidelor politice, a grupurilor de iniţiativă, a concurenţilor electorali sau a participanţilor la referendum de către persoane fizice, manifestată prin depăşirea plafoanelor stabilite de lege sau în numele unor persoane terţe (anonime) ori prin încălcarea regulilor stabilite de cadrul normativ existent, fiind cumulate toate elementele componenței de contravenție imputate lui Bolea Vasile.

59. Conform art. 425 alin. (5) din același Cod, sunt admisibile probele pertinente, concludente şi utile, administrate în conformitate cu prevederile codului.
60. În continuare, instanța de recurs ajunge la ferma convingere că, probele administrate de către agentul constatator dovedesc incontestabil vinovăția contravenientului, în comiterea faptei incriminate. Prin urmare se reține faptul că, la etapa examinării cauzei contravenționale, de către agentul constatator au fost respectate exigențele privind examinarea multiaspectuală a circumstanțelor cauzei, pe cale de consecință, instanța de judecată ajunge la concluzia că, contravenientului i-a fost respectat dreptul la un proces echitabil, drept ce derivă din prevederile art. 6 al Convenție.
61. Astfel, faptele reținute de către agentul constatator prin procesul-verbal cu privire la contravenție, întrunește elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 48/3 alin. (1) Cod Contravențional, prin urmare contravenientul nu a făcut dovada celor susținute prin contestație, în sensul că nu se face vinovat de fapta reținută în sarcina sa de agentul constatator.
62. În această ordine de idei, Colegiul nu poate reține argumentul contravenientului precum că la materialele cauzei nu sunt probe, ce ar dovedi vinovăția sa în cele incriminate, or de către agentul constatator în demonstrarea vinovăției contravenientului au fost acumulate următoarele probe și anume: procesul – verbal cu privire la contravenție nr. CEC 01 000073 și decizia de sancționare din 04 ianuarie 2024 care atestă circumstanțele comiterii contravenției.
63. Prin urmare, analizând procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr CEC 01 000073 și decizia de sancționare din 04 ianuarie 2024, prin prisma art. 442, 443 Cod contravențional, Colegiul îl găsește ca fiind întocmit cu respectarea prevederilor legale, iar vinovăția lui Bolea Vasile și-a găsit confirmare pe deplin, acțiunile căruia agentul constatator le-a încadrat corect în temeiul art. 48/3 alin. (1) Cod contravențional.
64. Colegiul reține că în procesul contravențional vizat au fost administrate suficiente probe, verificate sub aspectul pertinenței, concludenții, utilității şi veridicității fiecăreia, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, care în raport cu circumstanțele cauzei dovedesc vinovăția contravenientului, iar argumentele contravenientului precum că, este inaplicabilă legislația națională la scrutinul local respectiv, or, Comisia Electorală Centrală şi agentul constatator ca reprezentant a acesteia nu poate neglija normele generale care reglementează finanţarea campaniilor electorale care urmează a fi aplicate pe întreg teritoriul Republicii Moldova, inclusiv UTA Găgăuzia, iar una din aceste norme generale se referă la plafonul maxim al donaţiilor ce pot fi colectate în numerar de la persoanele fizice.
65. Astfel, argumentele invocate de către Bolea Vasile, în opinia instanței de recurs reprezintă doar o metodă de apărare şi eventual de eschivare de la răspunderea contravențională, or obiecțiile acestuia sunt combătute prin ansamblul probelor acumulate în procesul contravențional şi care demonstrează indubitabil vinovăția acestuia, oferind credibilitate constatărilor agentului constatator.

66. Drept urmare, Colegiul penal reiterează că, atât la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, cât și la examinarea acestuia, de către agentul constatator au fost întreprinse toate masurile prevăzute de legislație pentru cercetarea sub toate aspectele, complet și obiectiv a circumstanțelor cauzei în conformitate cu art. 303, 382, 384, 385, 404, 440, 442 și 443 din Codul contravențional.
67. Respectiv, deși recurentul atât în contestație cât și în recursul declarat neagă vinovăția sa în comiterea faptei incriminate, acestea vin în contradicție cu probatoriul acumulat la caz, fiind o modalitate de eschivare de la răspundere.
68. În continuare, Colegiul penal reconfirmă poziția instanței de fond, precum că, probe ce se conțin în materialul contravențional și care au fost acumulate în corespundere cu norma legală, constituie probe utile, pertinente și concludente, care confirmă pe deplin vinovăția lui Bolea Vasile.
69. Mai mult, instanța de recurs reține că, calificarea deplină şi obiectivă a împrejurărilor fiecărui caz presupune că în procesul constatării faptei contravenționale comise şi al cercetării cazului, în baza probelor acumulate, respectând strict principiile de bază ale dreptului contravențional şi ale procedurii contravenționale, este necesar să se stabilească: a fost sau nu încălcată norma materială a dreptului contravențional; vinovăția făptuitorului; făptuitorul este sau nu subiect al răspunderii contravenționale; circumstanțele atenuante şi cele agravante ale faptei, iar soluționarea cazului în strictă conformitate cu legislația înseamnă că, pe lângă cercetarea corectă şi sub toate aspectele a cazului contravențional, decizia cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale trebuie să fie adoptată în strictă corespundere cu cerințele legislației în vigoare, iar tipul şi severitatea sancțiunii contravenționale aplicate trebuie să corespundă gradului de pericol social al faptei comise. Subsecvent este de reținut că încheierea unui proces-verbal cu privire la contravenție poate fi emisă numai atunci când în acțiunile (inacțiunile) făptuitorului sânt prezente toate elementele componente ale contravenției, prevăzute în norma materială imputată (obiectul, latura obiectiva, subiectul, latura subiectiva).
70. Subsecvent este de reținut că încheierea unui proces-verbal cu privire la contravenție poate fi emisă numai atunci când în acțiunile (inacțiunile) făptuitorului sânt prezente toate elementele componente ale contravenției, prevăzute în norma materială imputată (obiectul, latura obiectiva, subiectul, latura subiectiva).
71. Declarativ instanța de recurs apreciază și argumentul făptuitorului precum că, la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție și la emiterea deciziei de sancționare agentul constatator, nu a cercetat toate circumstanțele cazului sub toate aspectele, obiectiv și multilateral, deoarece ultimul nefiind de acord cu procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare nu a prezentat instanței de recurs probe contrare întru combaterea celor constatate de către agentul constatator, prin urmare în susținerea recursului, contravenientul Bolea Vasile nu a prezentat probe ce ar demonstra nevinovăția sa, în fapta încriminată.

72. Prin urmare, instanța de recurs consideră că recurentul nu a combătut probatoriul din dosar, respectiv dubii la capitolul vinovăției lui Bolea Vasile de comiterea faptei contravenționale, în condițiile în care au fost prezentate probe verosimile, concludente și pertinente, dar și administrate fără careva încălcări la etapa de colectare a acestora, care demonstrează clar și fără echivoc faptul comiterii contravenției prevăzute de art. 48/3 alin. (1) Cod Contravențional.
73. În contextul dat, Colegiul penal determină că, la examinarea cauzei contravenționale, agentul constatator a ținut cont în deplină măsură de prevederile legale, a determinat caracterul veridic al contravenției imputate, existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei, vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante, necesitatea sancționării lui Bolea Vasile.
74. În această privință, instanța de judecată consideră necesar de a face referire la punctul 38 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 29 noiembrie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 445 și 461 din Codul contravențional, potrivit căruia „Procesul-verbal cu privire la contravenție este un act administrativ, care emană de la o autoritate publică, dotată cu competența de a constata și de a sancționa faptele contravenționale, se bucură de prezumțiile de legalitate, de autenticitate și de veridicitate. De asemenea, acesta este executoriu”.
75. În situația în care procesul-verbal cu privire la contravenție, legal întocmit, se bucură de prezumția legalității, iar cumulul de probe acumulate de către agentul constatator demonstrează, fără echivoc, comiterea de către Bolea Vasile a acțiunilor ilicite prevăzute la art. 48/3 alin. (1) din Codul contravențional, astfel încât, instanța de judecată nu are temeiuri de a pune la îndoială corectitudinea acțiunilor agentului constatator şi legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție
76. Prin prisma faptului că procesul-verbal cu privire la contravenției este un act administrativ cu caracter individual, acestuia îi este aplicabilă prezumția de veridicitate aplicabilă actelor administrative, în măsura în care a fost întocmit legal, iar făptuitorul nu a reușit să răstoarne această prezumție, invocându-se doar argumente pur declarative.
77. Prin urmare, Colegiul penal reconfirmă constatările de fapt ale cauzei, ce rezidă din materialele acumulate la dosar și cercetate nemijlocit de către instanța de judecată.
78. În același context, relevante sunt dezideratele din Hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 22.11.2018, §65, în care Curtea a reținut în jurisprudența sa că, sistemul de sancționare al statului trebuie să funcționeze de o asemenea manieră încât cei vulnerabili, să fie convinși că sistemul judiciar va reacționa împotriva ilegalităților comise față de ei și nu le va tolera sau nu îi va lăsa pe făptuitori nepedepsiți. Dacă nu s-ar putea stabili o pedeapsă din cauza reglementării deficitare a legii, scopul legii contravenționale nu ar fi atins, fapt care ar alimenta scepticismul public la adresa sistemului judiciar.

79. În conformitate cu jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, instanțele de judecată sunt obligate să demonstreze vinovăția acuzatului prin adoptarea unor soluții motivate. Lipsa motivelor reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil, în cazul în care instanțele judecătorești naționale se abțin de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a-i oferi părții care le-a formulat posibilitatea de a ști dacă o anumită susținere a fost neglijată sau respinsă, acest fapt va fi considerat o încălcare a dreptului la un proces echitabil *(Ruiz Torija contra Spaniei, 09.12.1994, §29; Papon contra Franței (nr.2), dec., 15.12.2001; Boldea contra României, 15.02.2007, §30)*.

80. Instanța corect a concluzionat, că față de probele administrate în cauză, prezumția de legalitate a actului administrativ, din care decurge prezumția de autenticitate şi prezumția de veridicitate nu au fost răsturnate, în condițiile în care săvârșirea faptei contravenționale a fost dovedită pe baza constatărilor personale ale agentului constatator şi a probelor acumulate, iar recurentului i-a fost dată posibilitatea de a face dovada contrarie celor consemnate în procesul verbal cu privire la contravenție, însă nu a reușit să răstoarne prezumția de legalitate, valabilitate şi autenticitate de care se bucură actul contestat.

81. Este de menționat că, la judecarea cauzei instanța de fond a ținut cont de cerințele art. 458 Cod contravențional, care prevede că, la examinarea cauzei contravenționale instanța de judecată este obligată să determine caracterul veridic al contravenției imputate, existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei, vinovăția persoanei precum și alte circumstanțe ce au importanță la examinarea cauzei, adică să examineze cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil și la apărare.

82. Astfel, conform prevederilor art. 440 alin. (1) Cod contravențional al Republicii Moldova, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării agentului constatator sau procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

83. Colegiul notează că la stabilirea categoriei pedepsei făptuitorului, instanța de judecată a ținut cont de caracterul contravenției, de persoana vinovată şi de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea contravențională, precum şi de faptul că pedeapsa contravențională este o măsură de constrângere statală, un mijloc de corectare şi de reeducare a contravenientului care se aplică de către instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit contravenții, cauzând anumite lipsuri şi restricții drepturilor lor. Mai mult, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea făptuitorului, precum şi prevenirea săvârșirii de noi fapte contravenționale atât de către contravenienți, cât şi de către alte persoane.

84. Se apreciază că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor, a ținut cont de cerințele art.457-458 Cod contravențional, care prevăd examinarea cauzei contravenționale sub toate aspectele, complet și obiectiv, clarificând circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.

85. Instanța de recurs subliniază că, recursul înaintat nu conține nici unul din temeiurile prevăzute de art.466 Cod contravențional pentru atacarea hotărârilor cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, fiind indicat dezacordul cu hotărârea contestată fără a fi invocate careva argumente plauzibile, fapt ce constituie temei de respingere a recursului ca fiind nefondat, or, conform art. 470 alin. (3) Cod contravențional, instanța de recurs judecă recursul în limitele temeiurilor pentru recurs, având dreptul, în afara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze și alte temeiuri fără a agrava situația contravenientului, circumstanțe care la caz nu se regăsesc.

86. Nici un motiv din cele indicate în dispoziția normei cuprinse la art. 467-468 Cod contravențional nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept și care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei contestate.

87. Autorul își întemeiază recursul în baza art. 466 Cod Contravențional, care prevede că hotărârile pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond în cazurile indicate la lit. a)-l).

88. Din lecturarea textului hotărârii adoptate și pronunțate asupra contestației făptuitorului pe faptul comiterii contravenției prevăzute de art. 48/3 alin. (1) Cod Contravențional, nu se reliefează împrejurarea că prima instanță a adus atingere art.6 CEDO, prin prisma motivării hotărârii judecătorești, or, hotărârea cuprinde circumstanțele constatate, probele pe care se întemeiază concluzia, norma contravențională în baza căreia este adoptată soluția, fiind dată în conformitate cu prevederile articolului 462 Cod contravențional.

89. În consecință, Colegiul denotă că instanța de fond a pronunțat o hotărâre legală, întemeiată și motivată, iar în situația în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de apel poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruiz versus Spania)*.

90. Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, prima instanță a dat o apreciere corectă probelor administrate și a adoptat o hotărâre întemeiată, iar cererea de recurs este neîntemeiată, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de avocatul Dumitru Marco, în interesele contravenientului Bolea Vasile și va menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 25 septembrie 2024, fără modificări.

91. În conformitate cu prevederile art. art. 473 alin. (1) pct. 1), lit. c), 474 Cod Contravențional al RM, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru,

D E C I D E:

Se respinge ca fiind nefondat recursul declarat de avocatul Dumitru Marco, în interesele contravenientului Bolea Vasile, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 25 septembrie 2024 în cauza contravențională în privința lui Bolea Vasile învinuit în comiterea contravenției prevăzute de art. 48/3 alin. (1) Cod contravențional al RM, cu menținerea hotărârii fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecător: Silvia CECAN

Judecător: Constantin ROȘCA

Judecător: Roman PASCARI